



Referat af møde mellem MTM og fællesrådene

18. oktober 2017
Side 1 af 11

Bautavej 1, den 10. oktober 2017 kl. 19.00 i kantine

Til stede fra Teknik & Miljø:

Lone Dannerby Paulsen (LDP)	Sekretariatschef, Ledelsessekretariatet
Michael Johansson(MJ)	Økonomichef, Center for Administration og Ejendomme
Niels-Peter Mohr	Kommuneplanchef, Ledelsessekretariatet
Anne Schmidt Andersen(ASA)	Planchef, Byudvikling og Mobilitet Planafdeling
Luise Pape Rydahl(LPR)	Centerchef, Center for Byudvikling og Mobilitet
Pablo Celis(PC)	Civilingeniør, Center for Byudvikling og Mobilitet
Lene van der Raad(LR)	Afdelingschef, AffaldVarme Aarhus
Stine Rytter Bengtsson(SRB)	Team Grønne Områder, Center for Byens Anvendelse
Lisbeth Ingerslev(LI)	Administrativ medarbejder i Ledelsessekretariatet og kontaktperson for fællesrådene (ref.)

TEKNIK OG MILJØ
Ledelsessekretariatet
Aarhus Kommune

Ledelsessekretariatet
Rådhuset
Postboks Pboks 36
8100 Aarhus C

Telefon: 89 40 20 00
Direkte telefon: 51 57 54 95

E-mail:
post@mtm.aarhus.dk
Direkte e-mail:
lii@aarhus.dk
www.aarhus.dk

Sag: 15/035562-51
Sagsbehandler:
Lisbeth Ingerslev

Dagsorden:

- Velkomst
v/sekretariatschef Lone Dannerby Paulsen
- Årets budgetforlig – Kort intro til Teknik og Miljø's "grundbudget"
+ budgetforligets konsekvenser for Teknik og Miljø
v/økonomichef Michael Johansson
- Større planer og projekter – Hvad sker der lige nu?
v/centerchef Luise Pape Rydahl
- Smagsprøver på udvalgte, aktuelle opgaveområder
- Lokalsamfundsbeskrivelserne – Hvordan skal/kan de bruges fremadrettet?
v/kommuneplanchef Niels-Peter Mohr og planchef Anne Schmidt Andersen
- Tak for i dag
v/sekretariatschef Lone Dannerby Paulsen



18. oktober 2017
Side 2 af 11

Referat:

Velkomst

v/sekretariatschef Lone Dannerby Paulsen

Lone Dannerby Paulsen præsenterede programmet, oplægsholderne samt formålet med mødet. Desuden nævnte LDP, at der er blevet ansat en midlertidig direktør for Teknik og Miljø frem til 1. april 2018, Erik Møberg fra Rambøll Management Consulting. LDP beklagede, at han ikke havde mulighed for at være med til mødet.

Årets budgetforlig – Kort intro til Teknik og Miljø's "grundbudget" + budgetforligets konsekvenser for Teknik og Miljø

v/økonomichef Michael Johansson

Michael Johansson gennemgik grundbudgettet for Teknik og Miljø.

MJ's præsentation vedr. Teknik og Miljø's drifts- og anlægsbudget kan ses på fællesrådsportalen.

Der blev efterfølgende spurgt til de midler, man angiveligt lokalt – ifølge pressen – skulle kunne søge om til forskellige formål. LDP og LPR kunne oplyse om, at der endnu ikke er afsat konkrete beløb til samarbejdet med lokalområderne, men at budgetforliget omfatter initiativer i relation til Mobilitetsplanen for Midtbyen og i relation til hastighedszoner, som forudsætter dialog og samarbejde med lokalområderne. Der er heller ikke arbejdet med principper for udmøntning endnu.

På spørgsmålet om, hvorfor udgifterne til kollektiv trafik tegner sig for det største beløb i oversigten over driftsudgifter, skønt Trafikselskabet Midttrafik har overtaget driften, svarede LDP, at denne post altid har ligget på det højeste niveau.

Til orientering gengives udviklingen i udgifterne til kollektiv trafik nedenfor i referatet:



Udgifter vedr. kollektiv trafik i 2010 – 2016 er vist i tabellen nedenfor:

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kollektiv trafik	Udgift	237.779.784	238.227.469	233.874.511	221.139.094	161.490.191	228.467.270	220.541.229
Kollektiv trafik	Indtægt	-6.972.033	-5.818.243	-8.443.891	-7.398.636	-10.811.036	-10.687.024	-9.873.299
Kollektiv trafik	Netto	230.807.752	232.409.226	225.430.619	213.740.458	150.679.155	217.780.246	210.667.931

Indtægterne stammer fra kontrolafgifter.

For 2018 er der budgetteret med nettoudgifter på 268 mio. kr.

Desuden kunne MJ oplyse om, at udgiften til parkeringskontrol hører blandt de mindre, fordi der også er indtægter forbundet med driften af parkeringsanlæg. Parkeringskontrollen har bl.a. også til formål at regulere trafikken.

Større planer og projekter – Hvad sker der lige nu?

v/centerchef Luise Pape Rydahl

Luise Pape Rydal gennemgik konkrete projekter og tiltag i Aarhus Kommune.

Blandt de nævnte projekter var:

- **Teknik og Miljøs nye hus i Gellerup**, der efter planen står færdigt sidst i 2018. Udover at alle medarbejder bliver samlet under samme tag, vil der i stueplan blive offentlig adgang, og der vil foregå forskellige aktiviteter. På øverste etage vil Liveable City Lab holde til, et laboratorium, hvor man kan arbejde på forskellige niveauer med borgerinddragelse og innovation med henblik på at få en god by for alle.
- **360 graders perspektiv i byudvikling**
Et værktøj, som vurderer konkrete projekter i forhold til deres performance på det, der understøtter en god by for alle/liveability. Projektet er forankret i Planafdelingen.
- **Kommuneplan 2017** – og de politisk-strategiske pejlemærker.
- **Højhuspolitikken + tillæg til højhuspolitikken.**
- **Nye områder og boligprojekter**, fx Det nye område på Aarhus Ø, hvor der er tænkt forskellige former for byggerier ind ved Nikoline Kochs Plads.

18. oktober 2017

Side 3 af 11



18. oktober 2017
Side 4 af 11

Generationernes hus er klar til at blive bygget med flere forskellige funktioner.

Godsbanen: Der er blevet besluttet en udviklingsplan. Den ny arkitektskole kommer til at ligge her, samtidig med at der fortsat gives mulighed for midlertidige projekter som Institut for (X) i området.

Nyt brokvarter i Åbyhøj med karrévarterer og små gadeforløb med grønt.

Tage Hansen Gade: Der etableres et nyt boligprojekt i og omkring det gamle Amtssygehus, bl.a. i høj grad med plads for børnefamilier.

Gellerupplanen: Bl.a. nyt kollegie, faciliteter for unge og supplerende anderledes boligtyper til de eksisterende.

Også i Bispehaven laves en helhedsplan med henblik på opbrydning af de nuværende boligstrukturer for området.

Viby Syd gentænkes bl.a. med henblik på mere pladسدannelse.

I Lisbjerg opstår en ny bæredygtig bydel med fortætning og plads til 20.000 mennesker og med nye muligheder for fællesskaber.

- **Mobilitetsplan:** Hvordan skal gaderum prioriteres? Hvordan udnytter vi pladsen bedst muligt? Kan man forestille sig en anden karakter af veje, mere grønt, udnyttelse af byen til ophold? – dette er en dialog, man gerne vil have med borgerne. Kun en tredjedel af beboerne i byen har bil. Der er lavet forsøg med betalingsparkering i midtbyen. Skal man have beboerparkeringsanlæg inden for Ringgaden og give mere plads til beboerne? Det ville også give mindre 'søgende trafik' i gaderne.

Letbanen - etape 1 kommer forhåbentlig snart i gang. Der ligger en indstilling til byrådet om etape 2, og der skal laves en VVM på strækningerne til Hinnerup og Brabrand.

Der bliver også lavet kombianlæg til cykelparkering i forbindelse med letbanen.

Molslinjen flytter i 2020. Der ligger en indstilling til byrådet, og der er lavet VVM.



18. oktober 2017
Side 5 af 11

Aarhus Hovedbanegård: Der har været en diskussion om hævn-ning eller sænkning af banelegemet i forbindelse med elektrificer-ingen af togdriften. Beslutningen ligger hos Banedanmark.

Aarhus 2017, med bl.a. 'lys' og 'smag' på Aarhus-projekter. Der er blevet etableret torveprojekter, Jægergårdsgade er blevet bygget om, og der er etableret parkletter periodevis.

Der en igangværende konkurrence om ombygning af det gamle Kulkransspor til en 'highline' a la New York hen over Sydhavns-kvarteret.

Street food ved rutebilstationen er kommet godt i gang, og et nyt havnebad er ved at blive projekteret.

- **Klimaplan 2016-2019**

Nyt biomasseanlæg i Lisbjerg.

Næste skridt: fx flere elbiler og elbuser. Planlægningsproces er i gang for vedvarende energianlæg. Flere spildevandsbassiner etableres 2017-2010.

LPR's præsentation vedr. planer og projekter kan ses på fællesrådsporta-len.

Sp.: Vedr. etablering af parkletter – så husk at tænke på, om der er sol.

Sv.: God pointe.

Sp.: På Christiansbjerg har de ældre svært ved at finde noget at bo i. Skal en vis procentdel i et nyt boligbyggeri være ældreboliger?

Sv.: Vi er meget opmærksomme på, at mangfoldigheden er vigtig. I nogle områder er der retningslinjer, der skal sikre flere blandede familieformer.

Sp.: 360 graders værktøj. Bruger man værktøjet, før projektet går i gang? Altså i planlægningsfasen. Er det bygherrerne, der evaluerer sig selv, og først derefter kigger vi på det sammen? Hvordan klarer projekterne sig? Vi kan se det tydeligt efterfølgende i lokalområdet. Hvordan kommer fælles-rådene tidligere ind med gode forslag, så det ikke kommer som en overras-kelse, at tingene ikke fungerer?

Sv.: Vi skal finde ud af at bruge det bedst muligt. Det er fortsat i udvik-lingsfasen. Vi vil tage pointen omkring inddragelsen af fællesrådene med i det videre arbejde.



18. oktober 2017
Side 6 af 11

Sp.: Det var ikke opmuntrende at høre oplægget om hensigterne med biltrafikken i centrum. Det tager alt for lang tid at komme ud og ind til byen, i en sådan grad at der dukker overvejelser op om at flytte fra byen.

Sv.: Det er ikke muligt at udbygge byen til flere biler. Hvis 10 % kunne bruge andre transportformer (på grund af bedre fremkommelighed på cykel, gåben og med offentlige transportmidler), bliver fremkommeligheden for den enkelte bilist også bedre. Vi er samtidig nødt til at prøve at styre trafikstrømmene, så vi ikke får uvedkommende kørsel inde i centrum. Besøgende skal styres hen til de store parkeringsanlæg.

Fornyelser gør forhåbentlig byen bedre - også med hensyn til fortætning. Hvis 2 naboer ikke behøver en bil længere, så er der mere plads til andre, der er afhængig af at have bil.

Sp.: Hvad menes der med at 'bygge afstandene kortere'?

Sv.: Vi vil gerne give mulighed for, at flere kan bevæge sig til fods eller med letbanen, så det bliver nemmere, også at gå rundt til det, man skal.

Sp.: Byfortætning er måske ikke den smarteste løsning. Kunne man ikke rethinke og placere flere højhuse i yderområderne?

Sp.: Hver gang man laver fortætningstiltag, så betyder det flere biler. Dette er paradoksalt, hvis man ønsker en fredeligere midtby.

Sp.: Interessant fremlæggelse: Men hvad med "udkants-Aarhus"? Det er også vigtigt med helhedsorienteret planlægning i mindre byer.

Sv.: Byrådet er opmærksomme på dette – og har en ambition om en tættere by og flere funktioner i alle dele af kommunen.

Sp.: Det kunne være interessant at se eksempler på byudvikling i de mindre byer og forstæderne.

Sv.: God idé. Det er noteret som et muligt emne til næste års seminar.

Sp.: I Christiansbjerg Fællesråd: Vi har snakket meget trafik med jer. Man vedtager projekter, og først bagefter kommer trafikproblematikken ind i billedet. Hvorfor ikke bede bygherrerne om at være med til at løse disse udfordringer.

Sv.: Det er et løbende rul, for byen udvikler sig også. Vi vil tage fat på en mere helhedsorienteret planlægning for bl.a. boligområder. Intentionen er at gennemgå disse sammen med jer.



18. oktober 2017
Side 7 af 11

Sv.: Vedr. fortætning i midtbyen: Den vigtigste pointe er, at man kan bevæge sig rundt på en anden måde i forhold til det, man skal hen til. At der er god kvalitet i områderne, de må ikke blive triste og golde at færdes i.

Sp.: Kunne man ikke tænke sundhedstilbud (læger, tandlæger osv.) ind i boligområder?

SV: Den del er først og fremmest styret af markedskræfterne. Men det er en diskussion, vi kommer til at tage fremadrettet, hvordan vi kan skabe rammerne for det.

Smagsprøver på udvalgte, aktuelle opgaveområder

Pablo Celis: Cykelhandlingsplanen

Lene van der Raad: Affaldssortering

Stine Rytter Bengtsson: Plantning af træer i Aarhus Kommune

PC, LR og SRB stod klar i hvert deres rum, og alle deltagerne blev delt op i tre grupper – der skiftedes til at komme rundt til de 3 oplægsholdere.

Pablo Celis: Cykelhandlingsplanen

<https://www.aarhus.dk/da/borger/Trafik/Cykelhandlingsplan-2017.aspx>

Forslaget til cykelhandlingsplanen er i høring frem til 6. november 2017 og skal derefter behandles i Byrådet.

Du kan komme med dit forslag eller dine kommentarer til cykelhandlingsplanen ved at skrive til pace@aarhus.dk.

PC fortalte bl.a., at der er kommet mange flere cykler i Aarhus, siden cykelhandlingsplanen for 10 år siden blev vedtaget, og der har været sat mange cykelfremmende projekter i søen siden. Der er dog også opstået nye udfordringer, fx hvad vi stiller op med de mange efterladte cykler, da man ikke kan fjerne disse uden en igangsættelse af en længere procedure i samarbejde med politiet.

PC opfordrede til at læse mere om cykelhandlingsplanen og afgive høringssvar (se link ovenfor), da brugernes oplevelser er rigtig vigtige.

Lene van der Raad: Affaldssortering

<http://sorter-mer.nu/da/>

LR fra Affald Varme Aarhus fortalte, at der i disse måneder køres en masse affaldssorteringsspande ud til husstandene i hele Aarhus Kommune med henblik på, at resurser fremadrettet pilles ud af affaldet med det formål at genanvende det.



18. oktober 2017
Side 8 af 11

Det drejer sig først og fremmest om glas, plast, metal og batterier. Medarbejdere fra Affald Varme kommer gerne rundt til lokalområderne og giver en mere detaljeret vejledning i den nye affaldssorteringsordning.

Har man spørgsmål, kan man kontakte:
KundeserviceAffald
Tlf.: 89 40 16 00
E-mail: kundeserviceaffald@aarhus.dk

Stine Rytter Bengtsson: Plantning af træer i Aarhus Kommune
<https://www.aarhus.dk/da/omkommunen/nyheder/2017/September/Aarhusianerne-skal-plante-10-000-traeer.aspx>

SRB fra Team Grønne Områder fortalte med baggrund i et ønske om en mere grøn og børnevenlig by, at der havde været en kampagne i gang i september, hvor man bl.a. via en app kunne give konkrete borgertip til, hvor det ville være hensigtsmæssigt at plante flere træer i Aarhus Kommune – og med stor respons fra hele Aarhus. Der vil nu blive fulgt op på de mange ønsker bl.a. med forsøg med træer i metalkummer, hvor man forsøgsvis kan se effekten af placeringen, hvorefter de kan flyttes til nye steder.

Har man spørgsmål, kan man kontakte SRB på følgende e-mailadresse: stbe@aarhus.dk

Lokalsamfundsbeskrivelserne – Hvordan skal/kan de bruges fremadrettet?

v/kommuneplanchef Niels-Peter Mohr og planchef Anne Schmidt Andersen

Anne Schmidt Andersen udtrykte sin glæde over, at så mange havde valgt at aflevere lokalsamfundsbeskrivelser, hvilket giver medarbejderne i kommunen et godt indblik i, hvad der fylder hos fællesrådene.

Fra slide:

- I alt 18 fællesråd har taget imod byrådets invitation og har udarbejdet forslag til lokalsamfundsbeskrivelser for deres område af Aarhus.
- Beskrivelser, der rummer tanker og visioner, der er mere vidtgående end kommuneplanforslaget.
- Fællesrådenes lokalsamfundsbeskrivelser kan i første omgang berige den lokale debat om forslag til kommuneplan 2017, og på sigt kan de blive et meget nyttigt dialogværktøj i samarbejdet mellem kommunen, fællesrådene, investorerne og borgerne.



18. oktober 2017
Side 9 af 11

ASA gav udtryk for, at man gerne vil prøve at komme ud til fællesrådene tidligere i processen, så lokalområderne kan være med til at påvirke den – dog i erkendelse af, at dette ikke altid lykkes.

Der er udviklet et 360 graders dialogværktøj, der bruges både internt og i forbindelse med bygherremøder, se på Aarhus Kommunes hjemmeside:

<https://www.aarhus.dk/~media/eDoc/3/2/8/3288961-5316465-1-pdf.pdf>

ASA viste et eksempel i brugen af dette.

Hvordan kan det blive et værktøj til brug også i samarbejdet med fællesrådene, så vi kan opnå en højere score på forskellige elementer i de forskellige områder?

Sp.: Fritidsinteresser kunne godt optimeres med en vurdering af, hvad det betyder for et område, at der er mulighed for at dyrke sine fritidsinteresser.

Sp: Hvordan påvirkes lokalsamfundene trafikalt i de eksisterende boligtyper? Hvorfor ikke starte med at undersøge dette, i stedet for at finde ud af det bagefter?

SV: Der er også mange sager/projekter, der bliver sagt nej til. Trafikløsninger er en af de første parametre sammen med opholdsarealer og parkering, de er alle vigtige obs.-punkter.

Sp.: Hvordan er stjernen lavet?

Sv.: Slide 5 er alene et eksempel på, hvordan vi arbejder. Det afspejler ikke en konkrete plan.

Niels-Peter Mohr fortsatte præsentationen med en gennemgang af resultatet af Kommuneplanhøringen og vigtige datoer:

Fra slides:

- Mere en 200 hørings svar – ca. 1.200 sider – halvdelen via høringsportalen/hjemmesiden
- Intet statsligt veto
- Stort fokus på nogle få "sager"
- Tilslutning til at byen skal udvikle sig
- Mange bekymringer ift. omdannelse og fortætning
- Opfordring til mere og bedre borgerinddragelse



18. oktober 2017
Side 10 af 11

Vigtige datoer:

- 29. oktober – reviderede/nye lokalsamfundsbeskrivelser kommer med til byrådets behandling af indstillingen om endelig vedtagelse af Kommuneplan 2017 (Kan indsendes løbende, men hvis de skal ses af byrådene, skal de afleveres inden 29. oktober).
- 3. november - offentliggøres byrådsindstillingen på kommunens hjemmeside – aarhus.dk/politik/....
- 15. november – 1. behandling i byrådet.
- 27. november og 4. december – behandling i Teknisk Udvalg, herunder foretræde
- 13. december – 2. behandling i byrådet
- Medio februar – offentliggørelse af Kommuneplan 2017 vedlagt alle lokalsamfundsbeskrivelser

Byrådet arbejder med forskellige muligheder for mere inddragelse af borgere, for den opgave skal vi være bedre til at løfte.

I 2050 skal Aarhus ifølge kommuneplanen være en bedre by for vores børn. Boliger og arbejdspladser skal planlægges, afstandene bygges kortere, alt sammen tiltag, der er godt for samfundet som helhed.

Sp.: Hvorfor udbygger man ikke ud mod Kasted for eksempel?

Sv.: Kommuneplanen fra 60'erne satte fokus på centerområder, der satte gang i 'flyttekæder'. Der skal skubbes ud ad akserne, og investorerne skal hjælpes til at begynde at interessere sig mere for centerområder overalt i kommunen. Det skal vi ifølge kommuneplanen. Men det behøver vi også fællesrådenes hjælp til.

Sp.: Jeg mangler information fra kommunen fx vedr. busruter og nye pladser. Det er vigtigt at fortælle os, hvad der sker.

Sv.: Den 29. august på mødet for fællesrådsformændene drøftede vi det samme. Vi er ikke uenige i, at vi skal blive bedre til at informere fællesrådene.

Sp.: Hvad vil man med lokalsamfundsbeskrivelserne?

Sv.: De betyder, at vi nu ved, hvad der er vigtigt for jer. Og det er guld for os i de processer, der er beskrevet tidligere. Politikerne læser dem også og tager dem med ud til borgermøder med jer. Beskrivelserne giver mere opmærksomhed, og medarbejderne ved Teknik og Miljø vil helt sikkert tage udgangspunkt i materialet og kontakte jer for at tage jer med i 360 graders-processen. Vi ved, at transparens er vigtigt for jer.



18. oktober 2017
Side 11 af 11

Men det skal selvfølgelig komme an på en prøve. Der er også borgere, der er uenige i indholdet i lokalsamfundsbeskrivelserne.

Sp.: Der sker også fortætning i de mindre byer, hvilket der er diverse skrækeksempler på. I Malling har man valgt at udstykke mod kommunegrænsen, hvilket har givet en forrykkelse af centrum – hvorfor?

Sv.: Også her slår fortætningsplanerne igennem af hensyn til bæredygtighed m.m.

Sp.: Grønne kiler var ikke med i ASA's helhedsplan.
(Midtbyens fællesråd overrakte et ark til inspiration: Hvad er en god by for børn)?

Sv.: Der stilles i Kommuneplanen også krav til ordentlige forhold for børn – og mennesker i det hele taget.

Den grønne kile er højt prioriteret.

Sp.: Det er godt, at der er politikere, der har et helhedsorienteret syn på udviklingen – frem for fællesrådene, der ofte vil tænke i mere snævre interesser.

ASA og NPM's præsentation lokalsamfundsbeskrivelserne kan ses på fællesrådsportalen.

Tak for i dag

v/sekretariatschef Lone Dannerby Paulsen

Mødet sluttede ca. 21.15.